

SZABOLCSI TISZA-VIDÉK

TÁRSADALMI HETILAP,
SZABOLCS-VÁRMEGYE ÉS TISZA-LÖKI JÁRÁSÁNAK KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tisza-Lök, Korontó-utca 118. szám.
Közlemények a szerkesztőségbe, előfizetések, hirdetések a kiadóhivatalba
címezendők.
Kéziratokat nem adunk vissza; névtelen leveleket nem fogadunk el.

A szerkesztésért felelős:
HÉRY GYULA.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 korona. — Fél évre 6 korona. — Negyedévre 3 korona.
Egyes példány 24 fillér.
Apró hirdetésekben
egy szó 4 fillér, négy hasábos petit sor a nyílterben és reklamáknál
1 korona, a hirdetésekénél 20 fillér.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat,
hogy lapunkat támogatni sziveskedjenek.
Mindazokhoz a helybeliekhez, akik mutatványszámainkat kapták,
nyugtát küldünk, a vidéken lakók számára pedig utalványt mellékelünk.
Kérjük a nyugták beváltását, az előfizetés beküldését.

A kié a föld, azé az ország!

A magyar föld évről-évre nagyobb veszedelembé jut: idegen kézre vándorol. Kiszáradt naponta látjuk tönkremenni kisiparosainkkal együtt. A nagy tőke és a kalmárfurfang megfosztja őket minden talpalatnyi földtől és minden munkaeszköztől s arra kényszeríti őket, hogy napszámosok, bérmunkások legyenek. És ők minden támasztéktól megfosztva, ha éhen nem akarnak halni, kénytelenek mások szolgálatába állani, kik munkajárékért csak annyit fizetnek, hogy az éhenhalásra kevés, de éhenhalásra sok.

Valaha, réges-régen, ha megpendült a kasza, örömtől sugárzott a gazda arca; boldoggá tette a tudat, hogy a mi előtte hullámszik, az aransárga kalásztenger munkájának gyümölcse, mely csak arra vár, hogy behordassék a eszűbe. Megpendült a kasza és zengett az örömdal az aratók és a jókedvű marokszedő lányok s asszonyok ajkán. Diadalmas arczokkal hordták össze az asztalokat, hogy a kicsélt szemeket minél előbb zsákokba köthessék, vagy beontsák a magtárba. Haj! de régen volt az, mikor ünnepség volt az aratás. Most mielőtt megpendült volt az aratók kaszája, a gazdaember arca redőkbe borult s révedező tekintettel néz végig a kalásztengeren, azon gondolkozva: marad-e elég kenyérre valóm, ha véget ért a munka?

Marad-e? Kérdés!

A munka gyümölcse többé nem az övé, se pedig szorgalmas és hű munkatársaié, a zsellér-aratóké, hanem a börzéé, a spekulációé. A munka gyümölcset azok vágják zsebre, kik egy árva magot se hirtettek soha az anyaföldbe, kik soha kaszát nem fogtak soha markukba. Az övék, mert van pénzük sok, a miből bezzeg kevés van a kiszáradt, ma pedig a pénz beszél, jobban mondva dehogyan is beszél: uralkodik, parancsol, kormányoz; s a kiknek zsebében sok van belőle, azt a sokat megtízszerezi, megszázaszorozza, mert magához ragadja a kisemberek zsebéből a keveset és ha már azt is fölszította, mint a spongya a vizet, akkor a bőréből hasít újabb összegeket. Egyesíti magában a földeket, a gépeket, a munkaeszközöket; láthatatlanul lesz ura az emberek millióinak, a sárga fényű, arany vagy angyalos bankó.

És kiknek a zsebében halmozódnak össze? Nézd meg őket!

Idegenek, nem a mi fajtánkból, nem a napsütött arcú, kérges tenyerű magyar népből való egy sem. Az övéké lesz a föld, s akié a föld, azé az ország! Így vándorol idegenek birtokába az az or-

szág, melynek népe egy ezred éven át vért és életet áldozott, hogy termékenynyé tegye földjét. Nem véres harcmezőn, karddal veszik meg a drága földet, hanem agyafurtt spekulációval: uzsorakölcsönrel.

Beszéljünk az uzsoráról? — fölösleges, úgyhiszem, ismerjük mindnyájan, de igen is szólnunk kell a magyar földmivelő, a magyar gazdanép nevében az ország kormányához, hogy látva a pusztulást, tegye meg legszentebb kötelességét: védelmezze meg fajunk színjátát, a magyar gazdanépet. Nyújtson neki segítséget, hogy megmenekedjék az üzerek törvétsé elől, segítse a gazdanépet; adjon olcsó állami hitelt, a szükséges gazdasági gépeket tegye könnyen beszerezhetővé, hogy ne kelljen az átláthatatlan kalmárfurfang által föllított kelepcebe belépnie. Ne feledje el a magyar kormány, hogy: akié a föld azé az ország!

—y.

Kilátás jó szüretre.

Tisza-Lök szőlős kertjeiben a szőlők másodszori permetezése is befejeztetett. Szakavatott szőlőtermelők általános nézete az, hogy ha ezentul az érség valami különös csapás nem éri a szőlőket, az idén oly bő szüret lesz, aminő csak régen, — a perenospora és filokszéra pusztítása előtt, — jutalmazta a szőlős gazdák fáradozásait.

Jönnek a huszárok.

E hó 14-én érkeznek a honvédhuszárok Nyiregyháza felől hozzánk, hogy a szokásos évi lóuszatásokat teljesítsék ez évben is. A szállás-csinálók már e hó első napjaiban megérkeztek városunkba.

Villámcsapás okozta tűz.

E hó 8-án, d. u. 5—6 óra között iszonyu dörgés és villámlás között szakadt az eső. *Mogyoróssy* Istvánné helybeli lakos szobájában térdre borult s imádkozni kezdett, hogy az Isten hártsa el a veszélyt. Imádsága alatt a villám lesújtott házára, annak fedelét meggyújtotta; az asszony, kinek fogalma sem volt arról, hogy feje felett ég a ház, csak akkor vett arról tudomást, mikor a szomszédok behatoltak a házba s onnét kivezették az asszonyt; a ki különös szerencsével, legkisebb baj nélkül menekült meg a veszélytől, mert a villámcsapás alkalmával a fali óra lánccán függő nagy ködarab leesett, épen az asszony mellett, de őtet nem érinté és így az ijedségen kívül semmi más baja nem történt a buzgón imádkozó nőnek.

Sertésvész.

Szabolcs-megye területén a sertésvész aggasztó mérvben lépett fel. Csaknem az egész megyei sertés-állomány vesztes, minden sertésen a betegség jelei mutatkoznak, több már el is hullott. A hatóság igen helyesen a sertésvásárokat egyelőre az egész megye területén beszüntette.

Termény-árak.

A terménypiacok némileg javultak, s a budapesti piacon az utóbbi napokban mintegy 15 ezer méterháza búza kelt el, az árak azonban nem emelkedtek, de nem is hanyatlottak; a rozs ára változatlan maradt, kerestek

új rozsot is s árát 6.90 koronával is fizették, sőt az azonnal szállítandó árúért megadták a 7.05 koronát is. *Zab* ára változatlan maradt. A *tengeri* ára 5 fillérrel esett. Eladatott összesen: *felsőtisza vidéki* buza 2200 mm. 78.5 kgr. súlyú 8.10 koronán. *Csabai* 500 mm. 79 kgr. súlyú 8 korona 20 filléren kelt 3 havi szállításra. *Bihari* 600 mm. 8.02 $\frac{1}{2}$ koronán. *Fehérmegyei* 100 mm. 7.95 koronán. *Pest-vidéki* 200 mm. 8.12 $\frac{1}{2}$ kor. *Tolnai* 900 mm. 7.40 koronán lett eladva.

Ross 100 méterháza 7 koronán, *ujross* 500 mm. 6.60 koronán kelt el.

Arpa (új) 100 mm. 6.20 és 7 korona áron fizettetett.

Zab 100 mm. 7.30 koronát ért el.

Tengeri eladatott 1000 méterháza 5.16, 5.18 korona áron.

Sertés zsír 49.50 k. 50 kilonként.

Nyers szesz 42 kor. és 42.50 koronával lett fizetve.

A legutóbbi terménybehozat volt *buzában* 29688, tengeriben 14378 méterháza.

Augusztusra való szállításra a buzánál 15 fillér emelkedéssel tétettek kötések.

Októberre 8.02 koronával,

Ross októberre 6.83 koronával,

Zab októberre 6.25 koronával.

Tengeri 1902. májusra 4.92—4.94 koronával lettek kötve.

Pesti levél.

Budapest, 1901. július 11.

Jaj nektek, kik otthon vagytok, jó vidékiek falutokban most, mikor legszebb az élet itt. Amíg ti ott izzadtok az aratásban, a behordásban, addig mi boldog pestiek örültek módjára futkosunk a nap melegétől olvadó aszfalton kifelé! Kelhet itt az ember hajnalban, ha éppen úgy tetszik; igaz, hogy nem hall pacstírtát zengedezni, de azért van olyan szép a villamos vasut örjítő kalimpálása, mint a legszebb madarének; hallanátok csak ezt akkor, midőn jó kedvében van a kocsivezető: soha olyan trillázást még a Magy. Kir. Opera legkitűnőbb énekesnője se tesz meg. (Igaz, hogy ő nem villamos vasut!) És ez a büvhangu csoda nem csak gyönyörködést bennünk, hanem még röpit is hol föld alatt, hol föld felett a városligetbe, melynek kerek e világon nincs párja. Ugy-e kíváncsiak vagytok, ti munkában izzadó jámbor falusiak, hogy milyen is lehet ez a budapesti városliget?

Hm, ha irigy lennék, elégnek tartanám, ha csak annyit mondanék róla, hogy párja nincs! De nem vagyok irigy, nem fokozom kíváncsiságotokat, nem ingerellek benneteket, nehogy annyira fejlődjék a dolog, hogy esetleg ott hagyjátok fenében a kaszát, a kapát, a szekereket és fölranduljátok Budapestre megcsodálni a városligetét. Mert jó emberek ti, tudom, hogy nem érdekelné egy bennötököt a Barokkali, a Wulf-cirkusz, az állatkert, mint a Stefánia-út! Különb cirkusz ez valamennyinél. Különb cirkusz és különb állatkert! No, és ez a városliget is egyszersmint.

Kezdeté ott van, ahol az Andrássy-út vége s tart szakadatlan egy hosszában, azt nem tudom meddig, de nekem a Park-clubnál véget ér, mert ott nem csak a Stefánia-utnak, hanem a világnak is vége van.

Miután most ismeritek a kezdetét és az általam meghatározott végét, elindulhatunk rajta, hogy megismerjétek Budapest legnagyobb látványosságát, melyhez hasonló Barnum elefántjai és csontéklüli művészei se produkálnak soha. Láthatok itt paripát, vizilovat, fehér szamarat, elefántot, tevé, egyszóval mindent, a mit csak egy oly nagy állatsereglet tud felmutatni, — pardon e kifejezésért! én ember-seregletet akartam mondani — melynek a kezdeté az Andrássy-út vége; és természetellenes vége a Park-club.

Ha már bent a zsvajgó városban meguntuk mi boldog pestiek, az életünket és a föld alá kíváncsunk, a Gizella-téren, vagy onnan kezdve

az Andrássy út felé vezető utakon valahol lezártunk az édes anyaföld gyomrába s fölkapaszkodunk egy földalattira, mely aztán elvisz bennünket a Stefánia-út kezdetéig, mert éppen ott áll meg. Mikorra ideértünk, voltunk légyen bármily életuntak is, újra pezseg bennünk a vér.

Nyomorék, csenevész fácskák tűnek fel előttünk, melyek alatt szalagként húzódik a díszes embersereg. Az természetes, hogy mindenki a maga párjával; csak elvétve akad egy-egy siheder, ki egyedül merészkedik erre, s aki ezt megteszi, ez bizonyára édes hazánk legifjabb irógárdájának a „jövőben leendő” egyik oszlopos tagja, a ki most gyakorlaton lévén, zöldsegekkel táplálkozik, hogy aztán, ha eljön az ideje, föltámassza nekéd rettenetesen olvasó magyar közönség. Neked, kinek mindig könyv van a kezdedben a nélkül, hogy adná érte akár két fillért is!

S amily szépen van kiborítva egy-egy ilyen ifju nagyságoknak szőke, barna vagy fekete fürtje, hasonlóképpen másoknak is, úgy, hogyha nem volnánk eléggé tapasztaltak, ezeket a másokat is az ifju magyarország tagjainak néznők, holott ők a pultról szabadultak meg: divatárú kereskedőlegények, kiknek nincs egyéb almuk, mint egy Rebeka, vagy egy Leokádia kerek kétszáz ezer korona hozományával! Ők nem morfondálnak szabadon, nekik csak a „nagyságos főnök” urak mögött van a helyük, kik elhíztot nejeikkel üdülni mennek a Gruberhoz, otthon hagyva kisebb-nagyobb csemetéiket, hogy azok sivalkodása és bőgése helyett a katonabanda harsogását hallgassák.

És így vonulnak rendbe föl az emberek, mindenki a maga helyén. Néhány szerény kis hivatalnok kopott ruhában, divatosan öltözött feleségeivel; boldog mamák hat vagy hét szép leányzóval; néha vegyül csak közbüik egy-két kérges tenyerű munkás családjal; az apa egyik gyereket a karján viszi, kettő-három mellett settenkedik, az asszony pedig kocsiában tolja a legkisebbet: mennek az Aréna-térre a fübe, mely arról ismerhető fel, hogy olyan kopasz, akárcsak szent Péter fejé! S amíg így haladnak egyhosszában végig, az ábrándozó kisaszonyok völegényekre vadásznak, az ifju urak hozományra a kereskedők és a telt potrohú gyárosok nagyobb profitról álmodoznak, a munkás pedig, kit véletlenül erre vet sorsa, ökölbe szoritán kérges markát, de egyik karján gyermeke van, a másik kezében pedig pipája, s így mit tehet egyebet, azt szoritja meg erősen, mintha megfojtáná, gondolva: egy gaz borzsuával kevesebb. Szegény, még ő is álmodik!

A kik pedig már megtalálták a maguk párját s szerelmesen akarnak turbékolni, azok letérnek a Stefánia-utról a fenyvesek alá, hogy ne zavartassák magukat.

Bocsássatok meg, kedves falumbéli népeim, nekem is van már párom, de nincs hozomány, mert nem a Stefánia-uton láttam először s ő már bizonyára vár rém: én tehát sietek a városligeti fenyvesek alá gyönyörködni a porban, mit a városligetben kell nyelnem, meg aztán Barnumba se voltam, míg itt volt s így a Stefánia úton akarok kárpotlást szerezni magamnak!

Megjegyzem utóljára még, hogy azért van előttem a Stefánia-utnak, meg a világnak is a vége a Park-clubnál, mert oda járnak a magyar mánások! Azontul csak egy nevezetesség van: a vizitorony, az titeket nem érdek, mert igen sivar egy alkotmány.

A Stefánia-úti sétakocsizásról, illetve kocsi-korzórol majd máskor, addig is dolgozzatok otthon serényen: arassatok, szépöljétek, hogy meglegyen azoknak a fehér kenyérük, akik most nincsenek itthon, hanem valahol messze idegenbe hűsölnek; dolgozzatok, hogy nektek meg jusson — ha éppen jut — egy kis fekete kenyér.

No de nem csinálók társadalmi elméleteket, most nem érek rá, mert megharagszik Iluska, ha elkésem a légyotról. Ne feledjétek, hogy megismertetek benneteket a kocsi-korzóval is.

Omikron.

A szolgálati szabályzat.

Az állami tisztviselők mozgolódnak, még pedig országszerte. Mindenféleképpen nagy a nyomorúságuk. Anyagiilag is, erkölcsileg is. A fizetésük nem elég arra, hogy jól élhessenek. Már pedig a kinek napestig dolgoznia kell, annak megfelelően kell táplálkoznia.

Fájó sebe ez a panasz a mi államiságunknak, megdöbbentő bizonyossága hazánk kizsákmányoltságának, annál is inkább, mert félhivatalosan már kijelentették, hogy az állam tisztviselői hiába sürgetik fizetésük fölemelését. Meltányos a kivánságuk, de nem teljesíthető; mert nincs fedezet rá az ország pénztárában. Az ország munkás fiait nem tudja eltartani.

Az ipari munkások dologtalanul ögyelegnek, a mezeiek nem tudják a megélhetésükre valót előteremteni, a hivatalosak pedig sinlőnek, sülyednek: a testi, lelki zülles lejtőin. Csak egy hajszál választ el a törökországi állapotoktól s mielőbb abba a fertőbe zuhanunk, ha közgazdasági helyzetünket át nem alakítjuk.

Addig is azonban tennünk kell valamit. Ha anyagilag nem segíthetünk, segítségünk erkölcsileg.

Erre való a szolgálati szabályzat. Három évized óta sürgeti a közvélemény; mert bár az állami tisztviselők szolgálati szabályzata nem csupán testületi érdek, hanem a közszabadság érdeke is.

Hogy a tisztviselő ne kénytelenítessék rabszolga lenni, kapeza-rongya feiebbvalóinak; hogy működésükben ne csak a feltétlen megadásnak, hanem a leikiismeretes ellenállásnak is meg legyen a helye és módja, ott, a hol ezt a közjó kívánja, azért szükséges a törvényhozástól megalkotandó szolgálati pragmatika.

Ez egyrészt megemlíti őket attól, hogy cselédeként bánjanak velük, másrészt a népet is biztositja arról, hogy tisztviselői a közszabadság elve nem kényszeríthetők.

Szóval, a szolgálati pragmatika teszi csak szolgából polgárrá a tisztviselőt.

Ezért mi úgy vélekedünk, hogy az állami tisztviselőknak ugy kell mozgulniuk irányítanok, hogy első sorban ne a jelenleg elérhetlen fizetés-emelést sürgessék, hanem a szolgálati szabályzat megalkotását.

Ezzel egyrészt legább megszabadulnak erkölcsileg lealázó és bizonytalan helyzetüktől, másrészt pedig ideális szint adnak rokonszenvet szereznek mozgalmaknak a közvélemény előtt, szóval, a hazának, a közszabadságnak tesznek felelőtlenséget.

Ez a nimbus, a népszerűségnek, a közvéleménynek ez a néhány sugara igen is szükséges, hogy új fényt, tekintélyt nyerjen az állam tisztikara.

Tehát előre! A fizetés-emelés második, a szolgálati pragmatika ellenben első követelése legyen a hivatalnokok seregének!

A polgári jogok jelében diadalmaskodni fognak!

Szell Kálmán a közigazgatás reformjáról. A főrendiház július 5-iki ülésén Szell Kálmán miniszterelnök, gróf Zichy Nándornak válaszolva, így nyilatkozott a közigazgatás reformjáról: *Állami közigazgatást akar, de a megyei önkormányzat igénybevételével*; de addig is, míg ez a reform létesül, javítsunk ott, a hol javíthatunk; ne tegyük öibe a kezünket. Mert az, hogyha nem csinálhatunk mindent, ne csináljunk semmit: rossz elv. Ott, a hol hiány van, pótolni kell; a mi rossz, azon javítani kell.

Az iskolai könyvtárak.

Összehitt a mult héten a vallás-és közoktatásügyi miniszter néhány irodalmi notabilitást és könyvkiadót, hogy tanácskozzék velük a magyar iskolai könyvtárak rendezéséről. Nem tudjuk, mi adott inspirációt a miniszternek e lépésre, de sejtjük. Társadalmi életünk züllesztéséért bizonyára ő is látja. Mert szomorú szívvel kell napról-napra tapasztalunk, hogy népünknek egymáshoz való viszonya mint fejlődik a leg-ridegebb kizsákmányolás és elnyomás felé. Nem mint emberek közelednek egymáshoz az emberek, hanem, mint urak és szolgák. Az ur erősebb, a szolga gyöngébb, igaz ugyan, hogy csak látszólagosan, de a nevelés arra tanította őket, hogy így éljenek: az „ur” minél jobban használja fel munkaejrére utalt embertársát, mert a vagyon adhat csak tekintélyt és becsületet; a szegény pária pedig minél hűségesebben és nagyobb alázattal szolgálja urát, hogy miért, nem tudja, de hát kötelességnek tartja, mert a nevelés azt tanította, hogy szegénynek szolgálni, megalázkodni kötelesség. Kutyakötelesség.

Az „ur” kötelessége „urnak” maradni — ez a modern nevelés egyik axiómája. És amikor arra alapítják a gyermeknevelést, akkor következhettek csak be azok a jellemző esetek, melyeket nap-nap után van szerencsénk nekünk csöndes, szemlélődő írónak látnunk. Az „ur” kötelessége „urnak” maradni; s hogy az marad-hasson: pénzre, pénzre és megint csak pénzre van szüksége, még pedig sok pénzre. S ha nincs, szerezni kell, az mellékes hogyan, csak legyen, mert jött legyen az bámi uton-módon is zsebbe, egyforma marad: a pénz nem bűdös. A ki szerencsés, az boldogul; a ki szerencsétlen, az belekerül a börtönök, vagy fegyházak valamelyikébe.

A kizsákmányoltak, az elnyomottak, a kiknek munkája után lehet legjobban megtalálni az aranyforrást, a „letért” való küzdelemben szintén meginganak, nincs elég erős támaszuk, de van ezer és ezer különféle befolyás, mi

kivetkőzteti őket emberi állapotok leghitványabb gunyájából is: rossz megélhetési viszony s még komiszabb alkohol pedig bőven.

Ime társadalmunk fertőjének alkotó elemei. A keletkezés oka: a nevelés. Az, és semmi más. Hát tegyük fel, — a Kegyelmes Ur megbocsát érte — hogy mi lett volna ma Wlassics miniszter, ha csak egy napszámos fiacskája lett volna s már 6—7 esztendő korában az utcát vallotta volna magáénak, mert se az apja, se az anyja nem ér rá nevelni, nekik fát kell vágniok, vagy a gyárban kell dolgozniok a kenyéért s az iskola pedig az utca gyerekeinek megközelíthetetlen; oda lakás s ruha nélkül lévő gyerek nem mehet, mert neki csak egy utja van: a bűn, s az menedéket szerez neki, ha valamiképpen nem lesz belőle is napszámos, favágó. Mi lett volna ilyen körülmények között belőle? Minden, csak miniszter nem. Gondolt volna ma mindenre, csak a népnevelésre nem. A mi ő ma, azt nevelésének köszönheti, mert az fejlesztette ki egyéniségét. Bizony így van az, Kegyelmes Uram. Önnek, mint vallás- és közoktatásügyi miniszternek fáj, hogy romlott erkölcsöket lát és segíteni akar a bajon, tehát tanácskozára hív meg néhány urt embert; szeretné az ifjúsági könyvtárak tartalmát megjavítani, hogy az ifjúság lelke nemesedjék; szeretné, de nem tudja hogyan, nem találja meg a dolgot nyitját, nem pedig azért, mert nem tudja azt, hogy az ifjúsági iratok, melyet halomszámra gyártanak „nagy” és „neves” írók, az emberiségre megbecsületlenítők. Olvaszon csak el egy olyan könyvet! bárkítől, s meg fogja látni, hogy mind hűségéről, megalázkodásról beszél, különösen azok, melyek a nép fia számára íródnak. Mások pedig hősi dicsőségről beszélnek, mert az embergyilkolást, a bestialitást minél vadabb, annál nagyobb „hőstett” nek tüntetik fel. Ifjúsági iratainkból hiányzik az igazi emberszeretet, a méltányosság szelleme.

Az természetes, hogy ezek hiányoznak, mert ezek mellett nem állhatnának az emberek egymással szemben, mint urak és szolgák! Mikor az ifjúság lelki nemesítéséről van szó, eszembe jut *Pikler* tanár esete, emlékszik, ugyhiszem, Kegyelmes Ur is. No hát tessék a szellemet szabadon hagyni, hadd fejlődjék az természetes uton: ne azt a fajtáját kívánják kiirtani a szellemi termékeknek, amelyek szabad-szellemet hirtetnek, hanem azokat, melyek megmetyélezik a lelkeket. Neveljék az igazi szeretet, a méltányosság szellemét a gyermekekbe az áncától kezdve fölfelé s nem lesz szükség az erkölcsös és jó könyvekről tanácskoznival olyan írónak, kik nota bona azt se tudják még, hogyan kell magyarul helyesen írni. Már pedig minden jó könyv megírásának első föltétele a helyesírás.

Tanítsanak iskoláinkban becsületet, hazafias érzelmű s szabad-szellemeű tanárokat; ne üldözzék őket és majd meg fogják azok valogatni tanítványaik olvasnivalóját. Hagyja bekén Kegyelmes Uram a cenzurát, mert rút pótka az: a legnagyobb erkölcselenség. Inkább ingyenes népoktatáson törje a fejét.

—gő.

Becsüljük meg a cselédet!

Jó cselédet csak az emberséges gazda érdemel. Fájdalom, ezt nálunk kevesen vallják.

Szép példát adott erre *Kossuth* Lajos, a kitől *Eötvös* Károly gróf *Károlyi* Gábor följegyzéseiből egy iratot közöl, olyan szegődvény-levél félet, a melyben így ír a kormányzó:

„Szükség van egy jó erkölcsű, szelid természetű, tisztességes s a gondos magyar háztartásban jártas, 35—40 éves nőszelemlyre, legyen az kisasszony vagy gyermektelen özvegy asszony, ki főzni s varrni tud és (mert a háziasszony beteges), az ápoláshoz is ért.

„A családdal együtt fog enni, annál fogva nem cselédnek, hanem a családhoz tartozónak fog tekintetni.

„Évi fizetése 400 frank (egy frank annyi, mint egy hajdani váltó-forint). Uti költsége hazulról ideig megfizetik. Három évre kell magát köteleznie s ha három évet kiszolgálván, haza akarna menni, visszatázi költséget is kap.

„Lesz mellette egy konyha-szolgáló és egy szobaleány.

„Kötelessége pedig lesznek: főzés a család számára, mely négy tagból áll; fehérvarrás; felügyelés a cselédekre, hogy kötelességeiket rendesen, pontosan és tisztán végezzék; általában gondviselés a háztartásra; ápolása a háziasszonynak, a midőn annak egészségi állapota azt megkívánja.

„A főzést illetőleg: az ebéd rendesen egyszerű, de tisztán és jól készítet három tál ételből áll. Magyaros tésztákat, minők a rétesek, palacsinta, fánk stb. tudnia kell készíteni.

„A családban mindig magyar beszéd folyik, de a családban nem tudnak magyarul. Ez azonban ne tekintessék akadályul, majd könnyítünk a dolgon, a hogy lehet.”

Ime *Kossuth* cseléd-fogadási szerződése a szakácsnő s egyúttal a kulcsárnő számára. Bölcsesség és emberszeretet sugalma ez. A jó cseléd nem alárendelt ember, hanem tagja a családnak. A munkás-kérdés megoldásának egyik módszere ez.

E szerződés bevilágít a kormányzó háztartásának titkaiba. Egyszerű, szerény háztartás az, minden fényűzés, minden szükségtelen uralkodás nélkül.

Neki magyar asztal, magyar étel s legalább egy magyar szolgálattevő kellett a messze idegenben. Ez a szerződés 1863-ban kelt. Vilma leánya már nem élt.

Történet egy Residenzstadtból.

Hát bizony az ember pirinyó valami: csöpp-ség a világegyetemben, gyarló a munkában.

Kapzsín gyűjtött kincseit megemészti a rozsda; büszkélkedő falai pedig turóként morzsolódnak szét az enyészet lepte alatt.

Hiába igyekezik letiporni a természetet, ez lesz urra föltötte kicsinyben és nagyban. A hatalmas fáraók bércekkkel vételekedő piramisait, mint a csibét rakó gyermek, ujjai közül szűrőgetett homokba temeti; a komoly, szuronyokkal őrzött méltóságnak pedig esztalanul csörgő-sapát lop a fejére.

És ezzel még nincs vége az ő csalafintaságának. Nemcsak a multtal szeszélyeskedik, hanem a hivalkodó jelennel is csufond úroskodik.

A fejedelmek hiába tesznek paloták ormára fényes czimereket ilyestönek; hiába leplezik el ablakaikat bodros függönyökkel; hiába cseng termeikben zajos muzsika; hiába égetnek a

pipájába, aztán tüzet eshott a kovából és amint a kupafedelet rászoritotta az égő taplóra, egyet köhintett, anna a jeleül, hogy most figyeljünk.

— Kicsi gyerek voltam még akkor — kezdé beszédét — midőn mindnapan el-ellátogattam *Rattatinszky* Vladimirhez, a Beszkid vidék legjobb vadászához, a mostani „holló vadászhoz.”

Apámat jól ismerté és így hetekig ott tartózkodtam a vadász-zlakban, kis druzsám, a Kázmér még csak csec-emő volt akkor és én felnapokat töltöttem a bölcös mellett, vele játszadozva. Máskor meg a vadászt kísertem utján mindenfelé és ő szeretett engem nagyon, mert a lött vadat mindig előhozta, akármilyen meredek csúcsra hullott is az ala.

Egy szép nyári reggelen derekamra kötött egy fényes vadászkést és nyakamba akasztotta a tarisznyát egy napi eleséggel.

— Medvét láttam a héten a lavocsnei határban, Kázmér, szólj hozzám a vadász. Óda megyünk ma, ugy e nem félsz?

— Nem én, Vladimir bácsi, hisz kezemben az aczél.

Aztán megölelte az édes anyját, meg az ő szépséges feleségét. Mikor elindultunk, újból visszahívta a vadászt felesége, de a feluton már elibe kiáltott, hogy csak menjen, nem akar már semmit. Az „angyaliszikla” tetejéről visszatekintve, ott láttuk az asszonyt szomorúan a kis padon. Aztán folytattuk utunkat Lavocsne felé.

Hosszu várakozásban telt el az egész nap, de biz’ medvével nem találkozunk, pedig szerettem volna fényes pengémet egy talpas uram torkában megforgatni.

A vadász egy kissé haragos volt, amint hazafelé mentünk. Közelgett már az est, mire az „ördög-völgy” közelébe értünk. Egyszerre csak Vladimir bátya megszorítja kezemet és int, hogy ne mozduljak. Azt hittem, hogy medve jó szemkötést velünk, keze kaptam fényes késemet, de csakhamar észrevettem, hogy véres szemekkel tekint egy és ugyanazon pontra.

A felesége ott ült az „ördög-völgy” pár-

TÁRCSA.

MIRE MEGVÉNÜLÜNK.

I.

Alig virad, beköszönt az este,
A világot éjszakába ejtve;
Alig voltál egy kicsinyű boldog.
Meglepnek a lombba szarnyú gondok,
Osz fűrt alatt elenyved a lélek...
Magukat sem értik már a vének.

Ifjú szívünk ezer-képv álma
A négy x-szel csalódások váza,
Aggott szívünk el sem hiszi többé,
Hogy tavaszát egyre velük tölté.
Mit sem hoznak, csak visznek az évek...
Magukat sem értik már a vének.

Ha egyszer a virág hamvává égett,
Nem ismerd rá, akármédig nézed,
Ha már szívünk hóval, jéggel fedve,
Oh, ki látná a tűzhányót benne?
Az évek ránk bús álarczot vének.
Magukat sem értik már a vének!

Tél idején kályha mellett ülve,
Meredt szemmel bámulunk a tűzbe,
S ha jó évánk emlékeit mondja,
Fejét rázunk: „Aligha úgy volt a”!
Óreg szemek fátyolon át néznek...
Magukat sem értik már a vének!

Aggott ember nincs semmihez költve,
Az időnek elszagott könyve,
Mit az élet csak álmosan forgat
S örül, ha már a sarokba dobhat...
Ideje is, hisz’ rég szól az ének:
Magukat sem értik már a vének!

II.

Óreg ember, rugott ember,
A vén ember, nem is ember;
Mert szakállá, szive kender,
Ha meggyúl is, lángot nem ver!

Igy hát öreg soh’sem lesznek,
Tisztos címet nem viselek;
Mert hát fejem olyan kondér,
Melyhez mindig csak korom fér.

Csilló korom olyan tüztől,
Mi nem oltya, hamar füstöl,
De ha fojtják, jobban lángol,
S ha kell, kitör jómagától.

Kilobban még a sirtól is,
Messze síró nótától is;
Mert hát égő szemed párja:
Hő szerelmed a szarjátja.

Ettől vagyok phönix-madár,
Az irigyelt szegény tatár,
A ki czamog, ha nincs veled,
S röptül, mikor hozzá mehet!

Pongrácz Béla

A holló-vadász.

Recsegve, ropogva törtek darabokra a száraz galyak lábaink alatt, amint felfelé haladtunk a Beszkid-hegység meredek lejtőin.

Keleten piros fény jelzé a nap keltét, mely biborpalástot vont a havas sziklaormokra.

Az erdei szárnysók különféle dala kísért utainkon, a mely azonban egy harmonikus egészzé olvadt össze.

Vezetőnk, egy piros képű, bocskoros ruthén, hatalmas füstfelleget bocsátott kurtaszáru pipájából, szótlanul haladt előttünk és néha-néha biztatóan tekintett hátra, hogy csak nyomába járjunk.

Oly jól esett lelkemnek itt a természet nagy ölen, nem halva a nagyváros érdekvadász nagy szibáját, oly édes néhány órára elfeledni, hogy kivülünk még vannak emberek.

Két órán át haladtunk így, amint egyszer vezetőnk megkapja barátom karját és olajat lóditott rajta, hogy egész hosszában terült el a mohlepte köves uton.

— He! Vigyázzon az ur, mert ha itt egyszer lezuhan, sohse lát többé napvilágot. Nem hiába nevezik e szakadást „ördög-völgynek”, de nem is jött még innen vissza soha senki; ki itt egyszer alábukott, ott leli halálát a fekete folyóban. Halgassák csak, hogy rohan lefelé a víz!

Valóban, mint ezer és ezer malomkerék hullámtörése, oly irtózatot robbajjal szalad tova a sziklahasadékba szorult folyó.

A meredek sziklabérczet korbácsoló víz árja, örökös zajt kelt a kettős fal között. A mélységbe nem lehet alá tekinteni.

Az őshomály itt verte fel örök fészkét. A kíváncsi napsugarak hiába igyekeznek itt alant titkot felfedezni, utat veszítenek ők is és nem jutnak el odáig.

Borzadva álltunk e szédületes örvény felett, mely a természet hatalmas kezeinek nagyságát hirdeti.

A lehajított kődarab zaját elnyelte az alant uralkodó titáni zene moraja.

Hatalmas fegyverdurranás zavart fel bámulatunkból és a környező sziklafalak többszörösen adták vissza a hangokat.

— Jaj, a „holló-vadász”! kiáltá ijedten vezetőnk.

Fejünk felett, égbe meredő bérce kopár tetején, hosszú szakállú férfiú tünt fel. Néhány lecsüngő fekete tollu madár verdeste hosszú csizmaszárát. Fegyverét lábai elé bocsátva, figyelmesen tekintett szét a tájon.

— Vigyázzanak, hogy észre ne vegyen — mondá fogvaczogva vezetőnk és egy százados tölgy hatalmas törzse mögé vonszolt bennünket.

— Elment és nem is jön többé ma erre, mondá később megkönnyebbülten a megijedt ruthén.

— Ki ez az ember? — kérdeztem egyszerre barátommal.

— Szomorú históriája van ennek.

— És maga tudja?

— Hogy tudom e? Senki jobban nálam. Kicsi gyerek voltam az igaz; alig hat esztendő, de ugy emlékszem rá, akár csak ha most történt volna. Mindketten kértük, hogy beszélje el.

Egy szép tisztas helyet kerestünk magunknak. En és barátom egy kidölt fatörzsre telepedtünk le, velünk szembe a földön, köpönyegére ült vezetőnk, ki előbb dohányt szorított kurta

nappal vetélkedő, fényeskedő csillárokat; hiába kopognak folyosóikon a marczona örök gyilkos legyverekkel; a természet pajzánul, czédán beállít a tilosba.

Nem törődik hagyományokkal; nem fél az összevont szemöldöktől, csak úgy, meztláb toppan az előkelő társaságba, mint a pástorkunyhóba.

S a mint valahová terem, ott, túl sip dobon, hallik a tücsök busongó czirpelése; ott a csillárokat ragyogványán attör a hold halvány sugara; ott százele illaton átérzik a mezők üde lehetete.

Es a szivek a tücsök-nótán elandalodnak, a holdsugártól kalandos vágygyal telnek el; a mezei illat pedig viaszszá lágyítja a márványkebleket.

Örjítő epedés, lázongó dacz letépi az urfiak kebléről a hatalom jevényeit s a leányokkal sutba veteti az ártatlanság fehér köntösét.

Es a koronás fők elhagyják a fényes palotát, a ruganyos, irigyelt trónust, hogy a park sötét esájtjai közé osonjanak — bámolni a holdra, sőhajtani a messziségekbe, versenyt dudolni a paraszt tilinkójával, mint egy éhenkórász hegedős.

A természet ravasz keritőként utánuk settenkedik, eltakarja őket árnyval, legyezeti bódító fuvalommal, szédíti csalóánydallal, esábitja szerelmes madárak pihegésével s mikor egy szívükbe lopta parlagiságának rakonczatlan virágait, a kéjesen alélok elé teríti párnául ragyogó messziségeket, dunnául rájuk a csillagos eget.

Aztán? — Aztán holdsugárra kap, eltűnik, majd visszasurran s leselkedik a zizegő lombok fölől.

A mit lát, hall, nem mondja, csak dévajon eltrillázza: „Egyszer egy királylány mit gondolt magába!”

„Egyszer egy királylány mit gondolt magába?”

Hát azt gondolta, hogy Szt. Iván éjszakáján elindult magába: Olmos városának elhagyott, éjjeli varázsszal ékes parkjába.

A hold fia, mint ezüstköntösű, leszködő apródok bukdácsoltak a tő himbáló tükörén; leányainak pedig kíváncsiságtól égő szemei villantak ki a föl-föllebbenő gallyak sötétéből.

A bogárkák zümmögtek, himporos pillangók csapongón, susogva csokolóztak s a „királylány mit gondolt magában?” — Kitérte karjait a sötétség fiára!

Igen bizony, a sötétség fiára, a kinek fekete volt a csuhája, sima az arcza, de villogók a szemei.

Igen bizony, kitérte a karjait a sötétségnek erre a fiára, pedig hát ő vala a kegyetlen Prohászka Október mameluk-császár szüztiszta, büszke szép hűgocskája.

Amde őt is megejté a gonosz természet az elhagyott erdő éjjeli árnyán, terítven alaja illatos párnáját, főlje csillagos takaróját.

Hónapok röppentek el, míg a királylány s a sötétség fia zavartalanul szücsölte a búvós éjszakák mómorparát; hanem egyszer csak megcsörrent mögöttük a bokor s gúnyos kacaj riasztotta fel őket.

kányán, mellette a daliás Kaminszky Bogimul gróf, a vadász gazdája. Léleketünk visszafojtva, álltunk egy helyben. En remegtem, mert Vladimir bátyja nagyon haragos volt. Homlokára csöppekben ült ki a verejték, holott hűvös volt az alkonyat.

Amint a gróf át akarta ölelni a szabadkozó asszonyt, Vladimir bátyja arcához emelte hosszú fegyverét. Egy irtózatoss kiáltás hallatszott... azután elcsendesült minden. A szikla-párkány szegélyén csak egy kis piros kendő lobogott egy vad cserjén. A meglőtt gróf magával rántotta az asszonyt is.

A vadász sirva szaladgált föl s alá az ördög-völgy szélén és néha megállt hallgatódzni. Alulról csak a vízmosás örökös zisbaja hallatszott... egyéb semmi.

Aztán idejött, ugyanerre a fatörzsre ült le, hol most az urak és sirt sokáig keservesen. Mivelhogy ő is sirt, én is elkezdtem sírni.

— Ne sírj Kázmér, nincs semmi baj! szolt hozzám lassan ő. — Megöltem őket, mert megcsaltak, ne sírj!

Nem értettem én meg akkor abból semmit. A vad cserjén még mindig ott lebegett a piros selyemkeskenő. A vadász érte ment, hogy felvegye, de egyszerre csak egy sötét holló csapott le reá és felszállt vele.

Vladimir bátyja utána lött és nem talált, talán ez egyszer először életében.

Másnap fegyveres emberek jöttek a vadász-lakba, Vladimir bátyát elvitték összekötözve, mert megölte „kegyelmes” urat és a feleségét. Egy-két hét múlva haza bocsátották, nem zárták el, mert megörült.

Ezóta minden reggel megjelen az „ördög-völgy” feletti sziklahérczen és lekiabál ért-hetetlen szavakat a mélybe.

Napokon át elbarangol a sziklatetőken, s ha hollót lát, izgatottan nyul fegyvere után és irtalmatlan lelővi. Háza körül szanaszét hevernek az agyonlőtt hollók. Mind megannyit fel-

A gonosz természet incselkedett velük.

A király-kisasszony elszégyelte magát és

sírásra fakadt; a sötétség fia pedig imígy szoltott:

— Mi baj, lelkem, angyalom?

— Baj van, édes apjukom!

— Csak te ne sírj, semmi baj az: nem kiált majd, édes angyalom!

— Ha megteszed, édes apjukom...

— Ha megteszem?

— Biborpalástot kapsz, édes apjukom!

— Ha ezt kapom, én meg neked adom a szűzek koronáját s éljük világunkat, édes angyalom!

— Az ám, de mi lesz ebből a miénkben?

— Majd elrejtjük, édes angyalom!

Olmos városa új érseket kapott. Zúgtak a harangok s ártatlan leánykák virágot hintettek az utjára.

Olmos városában újra zúgtak a harangok, apáczkák, szent szűzek új fejedelemszonyát avatta föl Olmos biboros érseke.

Egy kis faluban, a Nagypipa országában, ugyanekkor nem zúgtak a harangok, csak egy hintó dübörgött rajta végig; mert hát egy kis leány loptak el valakitől valakihez.

Az a kis leány aztán nőtt, addig nőtt, míg kinőtt abból a kis faluból s most messze, messze, Chikago városában eszi a szegénység kenyereit; de hát ez nem baj, hiszen ő nem kiált, nem kiálthat; így hát mi sem zavarja Olmos városában a nyugalmat; Prohászka Október ur pedig kedvelője a tragoediáknak.

Királyi urfiak és leányzók, ne hallgassatok a tücsök dalára, ne bámuljatok a holdvilágra; mert hát nem minden szerelem végződik morgánatikus házassággal.

Romme.

Napló.

Az olasz belügyminiszter a munkásokról.

Azoknak érdeke, a kik a munkabéreket le akarják szorítani, nem azonos az állam érdekeivel. A sztrájkokat és a békés agitációt nem szabad eltiltani. A kormány csak semlegesnek kell maradnia s biztosítania kell az egyesülési szabadságot és a munka szabadságát. Utasítottam a hatóságokat, adják a sztrájkoló munkások tudtára, hogy a kormány nem ellenségek. Meg kell mutatunk a népek, hogy minden haladás és minden szabadság meglehet a monarchiában is.

Giolitti.

A megyéről.

Közigazgatásunk egyik legnagyobb betegsége a megye; beteg ez alkotmányunk helyreállítása óta. De ehhez nyulni egyelőre nem tanácsos; nagyon mélyen gyökerezik ez az életben.

Gróf Zichy Nándor.

bonczolja és megnézi, vajjon nincs-e egyikénél a piros selyemkendő.

A minap, hogy ott jártam a vadászok körül, fia behívott és kért, hogy mondanám el neki még egyszer: hogy is történt minden, akkor este. Azokon aztán mindkettenünk.

Vezetőink arcán két nehéz könyvepp gördült végig lassan... esendesen és mi meghatottan néztük őt és nem zavartuk fájdalmas megemlékezéseiben.

Helios.

SZERELMET, BORT...

Szerelmet, bort sokan megénekeltek, Bódító érzetében a kebelnek. Az ifjú hízlegettyű kedvesének, Dalból tett homlokára koronát; Tele pohár mellett ha szolt az ének, A honfi felelte búját-baját.

Szerelm, bor nem érdekelnek engem, — Más ideálért ég a tűz szivemben. — Had élvezek mások e kétes jókat, Ily olesó élet nem való nekem; Míg mások élveket élvekre rónak: Börtön, térted lángol kebelém!

Mit ér, ha én is a zajgó világban, Tévelygek mint a sok ezer hazátlan. Egyben szászorta gyönyörűbb az álom, Az ébredésnek ellene nem áll, Mit ér a festett szin csinált virágon: Szabadság nélkül az élet: halál!

A képmutatást én szívből utálom, S az emberek között csak azt találok. Legyen sötétebb még a börtön éje, Ha kétségbeesés viharja kél: Eltűrom én, csak ne süssön beléje, Álomság napja, hazug szenvedély.

Borulj rám börtön, élők sírhalmja, Legyek én egy ki nem szenvedt halottja. A szabadságnak, a mely áldozatra, Ki őt megváltsa, már oly régen vár. Ide a vasbilincset hát karomra: Szabadság nélkül az élet: halál!

Csismadia Sándor.

Sokféle.

Különös módja a törlesztésnek. Matte-avonban, az Egyesült-Államok egyik hitbuzgó városában, az újraépült metodista templom sok volt az adósságteher. A felekezethez tartozó hölgyek végre is elhatározták, hogy kezükbe veszik az ügyet s bármilyen módon törlesztik a templomra nehezede adósságot. A minap végre megvalósult tervük s az adósság nagy részét törlesztették. Kitűnt azonban, hogy a buzgó hölgyek különös módon szereztek a törlesztéshez szükséges pénzt. Így a többi között két hölgy verkleivel járta be a várost, egy harmadik nagytatyja kertjéből ellopta a zöldséget s eladta. Legtovább ment azonban az a hölgy, aki csókot árult és pedig öt cent-jével darabját.

Színésztréfa. Thiron, a párisi Théâtre Français tagja, híres a csinytevéseiről. Egy alkalommal, mikor egy régi kollegája a vidéki színészelet korából fölkerde, hogy működtek közre az ő kedvéért jutalomjátékán, a Varus című tragédia került színpadra, melyben ő volt hivatva eljátszani azt a római hadvezért, kit Herman olyan alaposan elvert a teutoburgi erdőben. Megjött az előadás napja, a színház zsufolva volt és minden jól ment addig, míg Augustus szereplője Varushoz intézi az ismert kérdést:

— Varus, Varus, hová tetted a légióimat?

Varus nem felel. Augustus türelmetlenül ismétli a kérdést, de még mindig nem kap feleletet. Erre harmadszor, de már most haragosan rákiált:

— Varus, hová tetted légióimat?!

Ekkor Varus-Thiron megsértődött arcczal, mint aki ilyen formákhoz nincs hozzászokva, válaszolt:

— Ha udvariasan meg fogod kérdezni, akkor megmondom, hogy hová tettem őket. De mig ily goromba a hangod, azért se felelek.

A közönség harsány kacagásba tört ki és az előadást nem lehetett folytatni.

Madi Kovács szivarja. A minap elhunyt Madi Kovács György nyugalmazott tábornagy jó magyar érzelmére élénk világot vet *Udvardy* Miklós budapesti ügyészégi hivatalnoknak következő följegyzése:

Az 1894. évi balassagyarmati nagy hadgyakorlatok követő év tavaszán ő felsége pár hétig a ludaki várakban időzött. Ez alkalomból Budapestre jött madi Kovács György akkori kassai hadtestparancsnok is, hogy ő felségénél tisztelegjen. Az udvari időzése alkalmából a téparancsnokság nap-nap után egy századost és egy őrmestert szokott a várba fölvezényelni ugynevezett „ordonanz”-szolgálatra. Ez a szolgálat a tisztekre nézve abban áll, hogy résztvesz az udvari ebéden, esetleg déjeunerben is, az őrmester pedig ő felsége katonai irodájában teljesít kézbesítő vagy kihordó szolgálatot. Egyik napon ezredünkől egy kapitánynyal együtt engem vezényeltek az említett szolgálatra. A katonai iroda egy tisztjétől, — ha jól emlékszem Szklbinszky kormánytanácsostól — kaptam rendeletet, hogy a Vadász-kürtben szállva levő madi Kovács György altábornagynak jelentsem, hogy ő felsége őt aznap délelőtt 10 órákor fogadja. A Vadász-kürtben fölkerestem az altábornagy lakosztályát s bejelentés után a szalonba léptem. Az altábornagy — reggel 8 óra lévén — még öltözködésével volt elfoglalva s csak egy ingujjban állva elem, várta jelentésemet. En merev, katonás tartással, szabályszerűen: németül jelenttem a katonai irodából hozott, üzenetet. Az altábornagy jelentésem végzetével — talán kiejtésből, vagy nevetem után következtetve, hogy nem vagyok német, — a következő kérdést intézte hozzám magyarul:

— Magyar ember maga, barátom?

En e már szokatlanságánál fogva is rendkívül jóleső megszólítás után szintén magyarul nyeltem adtam meg az igenlő választ. Erre ő az asztalához ment s az ott levő dobozból egy szivart kivéve s felém nyujtva, e szavakkal adta az nekem:

— Vegye, kedves barátom, utközben majd füstölje el. Hazaíras örömtől dobogó szívvel vettem át a szivart, megköszöntem és tisztelgés után távoztam. Még ma is örömmel gondolok vissza e kedves epizódra s madi Kovács Györgyre, a ki magas katonai rangjával összeegyeztethetőnek találta, hogy egy magyar származású alantásával szolgálat közben is érintkezhetik magyarul.

Az esőcseppek nagysága. Faideau, a híres meteorológus pontosan meghatározta az esőcseppek nagyságát. Átmérőjük egy század millimétertől három, egész öt tized milliméterig váltakozik. Nyáron az esőcseppek nagyobbak, mint télen, s hasonlóan melegebb vidékeken is nagyobb terjedelműek, mint hidegebb tájakon. Az a körülmény, hogy a felhőképződés váltakozó légmérséklet mellett nagyon különböző magasságokban történik, az alábbiakkal egybevetve, megmagyarázza ezt a tényt. Amíg hideg időjárás mellett felhő csak kis magasságban képződik a föld színe felett, addig melegebb vidékeken az esőcseppek nagyobb magasságokban képződnek, mert meleg időben az alantas légrétegek a föld kisugárzása által szintén átmelegednek s így a vizgökök megsűrűsödésére a légmérsékleti föltételek nincsenek meg. E cseppfolyó vízzé való megsűrűsödésből számtalan egész apró, egymást majdnem érintő esőcseppek képződnek, melyek aztán sulyuknál fogva a földre hullanak, mialatt a tömececső következtében egyesülve, a rendes esőcseppek nagyságát elérik. Miután az eső következtében a csepppek a tömececső vonzásánál fogva egyre

növekednek, azok az esőcseppek lesznek a földre érkezőkor a legnagyobbak, melyek a legmagasabb pontról hullanak alá.

A festő a pusztán. Egy német festő, aki nemrég Afrikában járt, beszélt el a következő történetet: Egyiptomban a szanetai seik nagyon szives volt irántam s ezért valami ajándékot akartam neki adni. A seik visszautasított minden ajándékot, de aztán azt mondotta, hogy a falujában lakó emberek nagy örömet szereznek velem, ha lefesteném. Ezt meg is tettem s amikor megkezdtem a vázlat készítését, körülöttem volt a falu apraja-nagyja. Az első esetvonások után a nézők már kritizálni kezdték a képet.

— Mit csinál, bej? Hiszen ez nem a mi seikünk!

Megfordultam s így szoltam hozzájuk:

— Mikor a seik még gyermek volt, ugy-e más volt a külseje, mint most, mikor már öreg ember?

— Persze!

— S azt hiszem, senki sem is ismerné meg őt most, aki gyermekkorában ismertem.

— Hogyne, effendi.

— Nos, hát akkor gondoljátok meg, hogy ez a kép még fiatal, s jó ideig eltart, míg fel nő. Nem kívánhatjátok, hogy egy kép, mely csak félórás, hasonlítson egy havan éves öreg emberhez.

Ezt be is látták a nézőim s figyelmesen nézték tovább a munkát. Két órával később a kép már kezdett hasonlítani a seikhez s a körülöttem állók a meglepetéstől szóhoz sem tudtak jönni. Mikor végre elkészült a kép, az emberek diadallal vitték a falusi imaházba és ott felakasztották. Hasonló megfestésében még alig részesült festő Egyiptomban.

Utczaöntözés petroleummal. Kaliforniában legújában az utcákat egészségi szempontból petroleummal öntözik. Az így meglocsolott utcákon nyáron por, télen pedig sár nem képződik. A petroleum hatása oly tartós, hogy az utcákat minden évben csak háromszor kell petroleummal meglocsolni. A petroleumot e célra fel keil melegíteni és hatása annál nagyobb, mentül több szilárd alkotórész van benne. Eszerint hát az utcák locsolására a legolcsóbb fajtájú petroleum a legalkalmasabb. 365 méter szélességnél egy kilométer felöntözésére 5500 liter petroleum kell. Kaliforniában, ahol négy koronáért 100 liter petroleumot lehet kapni, ez az öntözés nem is sokba kerül. A kellemetlen szag, melyet a petroleum terjeszt, néhány nap alatt elmúlik.

Felemás fülbevalók. Eddig a hölgyek, ha egyáltalán hordtak fülbevalót, mind a két fülükbe egyforma függőket tettek. Amerikában most ezen is változtatni akarnak. A milliomos és milliárdos hölgyek, kik mindenben valami különös dolgot keresnek, kezdenek felemás fülbevalókat hordani, ami állítólag nagyon pikánsul hat. Astorné Kissingben, ahol gyógyulás céljából tartózkodik, nemrég olyan fülbevalókkal jelont meg a sétányon, melyek közül az egyikbe értékes fehér, a másikba még értékesebb fekete gyöngy volt belefoglalva. Mint-hogy ezek a gyöngyök csaknem cseresnyen nagy-ságúak voltak, csak igen jómódú hölgyek engedhetik meg maguknak, hogy jövőben hasonló függőket hordjanak, de ami a tulajdonképeni újítás a dologban, hogy mindegyik fülben más-más fülbevaló legyen, ezt a divatot minden hölgy, a ki több mint egy pár fülbevalóval rendelkezik, azonnal követheti.

Munka, föld és pénz.

○ **A termés.** Szomorun hangzik a földmvelési miniszter hivatalos jelentése a termésről.

A termés-kiáltások országos átlagban nemcsak nem javultak, hanem a termés mennyiségét illetőleg az utóbbi időszak alatt részben igen romlottak.

Az az évi általános károsodás legfőbb okozói voltak kora tavaszszal a fergek, később a hosszantartó szárazság, a zivatarral párosult gyakori záporosok és jégesők; különösen pedig az utóbbi időben sokszor föllépett és a rozsdát rohamosan terjesztő ködös időjárás, végül pedig a mindezek következményeként beállott kényszerítés, illetőleg a hűtés, mely a sík vidékeken lépten-nyomon mutatkozik.

Az üszög-okozta kár néhol szintén eléggé szembe-tűnő egy a buzában, valamint az árpában is.

Mindezek után immár konstatalnunk kell azt a sajnálatos körülményt, melyet már előbb is többször hangsúlyoztunk, hogy a folyó évi időjárás csaknem az összes növényfélékre kedvezőtlenebb volt, mint a mult esztendőben.

Kalászos terményekből az idei termés hozam egy minőségileg, valamint mennyiségileg a mult évi termésnél gyöngébbnek ígérkezik.

Igy csak a *buzánál* 2 millió métermázsával lesz gyöngébb az eredmény a mult évinél.

A *rozsa* hozama is igen változó, de átlag mégis kedvezőbbnek mutatkozik a mult évinél.

Az *árpa* is igen kevés helyütt fizet jól, különösen minőség tekintetében.

A *zab* még az árpánál is rosszabbul mutatkozik. A *repce* némely vidéken jól termelt, de átlagban alig kielégítő.

A *kukorica*, a hol utóbb esőzés volt, szépen javult.

25%-kal olcsóbban

minden külföldi gyártmánynál eladok

férfi és fiuruhákat

saját készítmény a legjobb szövetekből és minden választékban

Keller B. Lipót

Budapest, Kerepesi-út 13. sz.
Mérték után is.

Denker József

női szabászati műterme

Budapest, Kerepesi-út 65.

Szabászati tanintézetében

minden női ruha a legrövidebb idő alatt a legdivatosabb és a legjutányosabban készül.

Szabászatban

a legrövidebb idő alatt alapos oktatást ad.

Ajánlja magát az előkelő közönség figyelmébe. Levélbeli megkeresésre rögtön válaszolok.

A t. uri közönség

becses figyelmét felhívom a nálam 48 óra alatt készíthető legdivatosabb

angol szabású férfiföltönyökre.

Megrendeléseknél elegendő a nadrág hossza és a kabát hossza és bőségének megjelölése. Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Pechner Vilmos

angol férfi-szabó

Budapest, VIII. Ujvárs-tér 3. sz.

Az egészség a fő!

melyet csakis k-llő szellőztetés által érhetünk el.

A Beck Károly-féle újonnan feltalált és szabadalmazott

ablak - szellőztető - készülék

magyar gyártmány, a mely felülmúlja az összes külföldi és mostanáig alkalmazott szellőztetőket úgy czélszerűsége, jóságára és olcsóságára.

Bármilyen ablakra alkalmazható. Egészségügyi szempontból 45% nyitás által légvonat kiszárva.

Több mint 3000 drb van már használatban.

Számtalan elismerő levél nyilatkoztatja a közönség megalapozottát.

Ablak-szellőztők 7 kor 60 fill.-től feljebb.

Költségtetések ingyen és bérmentve. Mérték vétele végelt sziveskedjék a céghez fordulni.

Ablak-szellőztető készülékeim használatban vannak a következő nevezetesebb helyeken:

Budapest, Nemzeti Kaszinó, Kossuth Lajos-utca. — Kereskedelmi Minisztérium, Budán. — Ev. főgymnázium, Deák-tér. — Magy. kir. Ludovika. — Állami elemi iskola Kispeszt, s több fővárosi és vidéki kórházban és iskolában kitűnőnek bizonyult.

Tisztelettel

BECK KÁROLY

a szabadalmazott ablak-szellőztető készítője és lakatos.

Mindenemü épület- és műlakatos munkát készítek a legjobb kivitelben.

Megrendelések úgy Budapesten, mint vidékre gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

cs. és kir. udvari szállítók

BUDAPESTEN, V., ERZSÉBET-TÉR.

Saját gyártmányu kész fehéreműek.

GANZ és TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSULAT

BUDAPEST és LEOBERSDORFban Bécs mellett.

Ajánlanak: Hengerszékeket kéregöntetű hengerekkel, mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez, a legnagyobb, valamint a legkisebb malmokhoz.

Fűcsiszolóhoz, papír- és celuloza-gyártáshoz való gépek.

Forgó petroleum- és gőzekék, turbinák. **Elektromos világítás** és erőátvitel egyirányú, váltakozó és forgó árammal dynamógépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhúzó stb.

Városi irodánk a Kossuth Lajos-utczában 18. sz. a., a hol mindig tartjuk dus választékát a világító testeknek legkülönbözőbb kivitelben és stílusban; ugyanottan megtekinthetők saját rendszerű elektromos, gáz- és petroleum-motoraink és dynamógépeink.

Vasuti és bányászati waggonok, gáz- és petroleum-motorok. Vas-, fém- és aczél-öntészt.

Rotatios dynamometerek és frictios kapcsolások.

Pásztor Zs. uri- és női czipész-mester

Budapest, VIII. Kerepesi-ut 57. sz.

a Wekerle kávéházzal szemben.

Készít mindennemü

uri, női és gyermek - czipőket.

Javítások a legolcsóbb áron készíttetnek.

THÉK ENDRE egyedül szabadalmazott magyar zongora-gyára

Budapest, üllői-ut 66. szám.

Fiók-raktárak: Szegeden, Aradon, Temesvárt, Kassán, Miskolczon, Nagyváradon, Kolozsvárt, Győrött, Baján, stb.

Zongoragyáram a legjobb bel- és külföldi erőkkel rendelkezik és az egyetlen magyar vállalat, a mely önállóan készít zongorákat. Ennek a magyar ipárnak életképessége már most is kiállja a versenyt a külföld legjobb gyáraival, sőt legújabb vívmányainál fogva, egyes alkatrészeivel felül is mulja ezeket. Ilyenek a szabadalmazott **aluminiumkeretek**, a melyek által és zongoráimnak még sok más előnye által a hangnak páratlan dallamossága és szép tömörsége éretik el, amint ezt legkiválóbb zenetanáraink elismerték.

Zongoráim, azonkívül, hogy egyenlő értékűek a legjobb és leghíresebb készítményekkel, az árak tekintetében is versenyképesek, noha nem akarok versenyezni azokkal a legolcsóbb, seletjes gyártmányokkal, a melyekkel a hazai piactot a külföldről elárasztják. Főraktáramon és fiókraktárimban is mindig a legnagyobb választék van készletben, hogy a közönség meggyőződést szerezhesen arról, hogy a magyar ipar képes versenyezni bármely szolid iparral, különösen ha arról van szó, hogy a jót a művészi széppel egyesítsük. Mindezeknél fogva gyártmányaimat a t. magyar közönség jóindulatu méltánylásába ajánlom.

THÉK ENDRE, Budapest, üllői-ut 66. szám.

Betöltendő állások.

A „MAGYAR KURIR“ ujságkiadó-vállalat

központilag szerkesztett alábbi hirlapjaihoz

szerkesztőségi és kiadóhivatali tisztviselő kerestetik.

Abauj-Szántó. — Szikszó. — Maros-Ujvár. — Vizakna. — Elek. — Pécska. — Világos. — Trsztena. — Titel. — O-Kanizsa. — Német-Palánka. — Hódság. — Dárda. — Körnöczbánya. — Verebély. — Gyoma. — Bilke. — Naszód. — Belényes. — Derecske. — Margitta. — Tenke. — Mező-Csát. — Diógyőr-Miskolcz. — Sajó-Szent-Péter. — Hosszúfalu. — Mező-Kovács-háza. — Gyergyó Tölgyes. — Csik-Tusnád. — Dorosma. — Mindszent. — Muzsla. — Vaál. — Fogaras. — Nagyröcze. — Dobsina. — Győr-Szent-Márton. — Györsziget. — Téth-Szentkút. — Kovászna. — Heves. — Szob. — Algyógy. — Vajda-Hunyad. — Jász-Apáti. — Tisza-Földvár. — Kunhegyes. — Tisza-Róff. — Török-Szent-Miklós. — Erzsébetváros. — Bánffy Hunyad. — Nagy-

Igmánd. — Gúta. — Perbete. — Német-Bogán. — Orsova. — Rózsáhegy. — Huszt. — Körösmező. — Rahó. — Tée-ó. — Nezsider. — Medgyes. — Szent-Agota. — Salgó-Tarján. — Szécsény. — Galgóc. — Vág-Ujhely. — Ocsa. — Duna-Vecse. — Kalocsa. — Duna-Szerdahely. — Somorja. — Bazin. — Malaczká. — Kis-Szeben. — Nagy-Atád. — Lengyeltóti. — Csepreg. — Nagy-Márton. — Tisza-Polgár. — Nyir-Bátor. — Fehér-Gyarmat. — Máté-Szalka. — Szinyér-Váralja. — Nagy-Szeben. — Lőcse. — Tasnád. — Vinga. — Paks. — Gyöng. — Bonyhád. — Maros-Ludas. — Billéd. — Török-Kanizsa. — Zsombolya. — Illava. — Ruttká. — Székely-Keresztur. — Halmi. — Szobráncz. — Felső-Vasvár. — Zircz. — Perlak. — Király-Helmecz. — Gálszécs. — Tokaj.

„MAGYAR KURIR“

központilag szerkesztett vidéki hirlapok

kiadóvállalata.

Központi szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, VII. kerület, Ilka-utca 31. szám.

Kiadó: *Nagyidai Kultúr Béla.*

Kiadóhivatali intéző: *Tóth Imre.*

Főszerkesztő: *Pongrácz Béla.*

Hirdetések és közlemények elfogadtatnak az összes hazai és külföldi lapok számára.

Hirdetéseket

elfogad és

jutányosan számít a kiadóhivatal.

Apró hirdetések.

A ki valamit adni, vagy venni, bérbeadni, vagy bérbevenni akar, a ki munkát keres, vagy kínál, **sikerrel használja** lapunk kishirdetési rovatát, a melyben **egy szó közlése csak 4 fillér.**

Helybeli kereskedőink és iparosaink

mindenkör haszonnal hirdetik lapunkban

— szezon-czikkeiket, —

a melyeknél gyors kelendőségre van szükség.

Lapunk Budapesti képviselősege:

VII., Ilka-utca 31. szám,
a „MAGYAR KURIR“ ujságkiadó-vállalata.